

VIGILIUS PAPA.

NOTITIA (*ex libro Pontificali*).

Vigilius ^a natione Romanus, ex patre Joanne consule, sedit annos 17 ^b menses 5 (a) dies 26. Eodem tempore Belisarius patricius commisit bellum ^c cum Vitigite rege Gothorum. Quem fugientem noctu in-

(a) Ms. Luc., 7.

^a Cum Vigilius favore Theodoræ Augustæ in sedem apostolicam intrusus post obitum Silverii se pontificatu subdole abdicasset, ea spe fortasse ut per studia Belisarii legitime eligeretur, electuris novum pontificem Romanæ Ecclesiæ clericis ille metus inaccessit, ne si Vigilius multis criminibus notorie contaminatum eligerent, in sacros canones delinquerent; si vero præterirent, schismati et periculosissimæ hæresi occasionem præberent. Post longam consultationem, ad avertendum schismatis et hæreseos periculum, divino instinctu, fortasse omnium consensu electus est Vigilius, catholicus quidem, sed propter ambitionem, hæreticorum conversatione pollutus. Post emissam fidei confessionem, omnisque hæreseos execrationem, evectus est in thronum pontificium iv calendas Julii, anno Christi 540, qui est Justiniani 11. Hæc omnia nutu Dei facta esse probavit eventus. Admirabili enim exemplo accidit ut qui ad maledicendum populo Dei antea fuerat inductus, idem ad benedicendum eidem converteretur, quemque Theodora imperatrix ad revocandum Anthimum in sedem pontificalem evexerat, ille post legitimam sui electionem anathema adversus eundem atque collegas ipsius hæreticos irrogatum iterum confirmaverit. Justinianus imperator de legitima electione Vigiliæ certior red litus, more majorum suorum apud eundem per legatum et epistolam fidei confessionem edidit, ut patet ex reddita Vigiliæ epistola, qua præter expectationem Theodoræ Augustæ in Anthimum ejusque collegas hæreticos anathema intorsit. In Italia nulla ducum virtute Ravenna civitas dedita, ipseque Vitigis rex Gothorum anno Christi 540 victus fuit a Belisario; qui hanc ob rem ab ænulis invidiam passus, et in affectatæ tyrannidis suspicionem adductus, Constantinopolim revocatur. Qui cum venisset, adductis secum devictis hostibus, triumphare non est permissus, propterea fortasse quod impiæ Augustæ nimium obtemperans, in pontificem impia et sacrilega attentasset. Theobaldus rex Gothorum vires dispersas restauravit, post cujus cædem Totilas Theobaldi nepos, flagellum Græcorum in Occidente dominantium, evectus est in regnum: qui post aliquot victorias contra Romanos partas Campania potitus est, ubi eidem accidit, quod refert S. Gregorius in Dialogorum, cap. 18, de sancto Benedicto Cassinensi monacho, qui venienti Riggovi ad explorandum domini prophetiam dixit: *Pone, fili, pone hoc quod portas, non est tuum. Ipsi vero Totilæ ad se venienti prænuntiavit dicens: Multa mala facis, multa mala fecisti, jam aliquando ab iniquitate conquiesce: equidem Romam ingressurus es, mare transiturus; novem annis regnans, decimo morieris.* Quando post totam fere subactam Italiam Roma potitus fuerit, infra dicemus. Hujus temporibus quatuor pluresve Persarum irruptiones in Romanos factæ sunt a Cosrohe Persarum rege, quas describit Procopius de Bello Persico.

Anno pontificatus Vigiliæ septimo, qui est Christi 546, Petrus Hierosolymorum episcopus vita defun-

A secutus est Joannes magister militum cognomento Sanguinarius, et tenuit eum, et adduxit ad Belisarium et ad Vigilium Romam. Tunc dederunt ei sacramenta in basilica Julii (b), ut salvum illum per-

(b) Idem cod., Julia.

ctus est: in locum ejus successit Macarius II, qui ex sinistro judicio suspicionem hæreseos incurrit. Theodora Augusta hæretica Severiana ad eversionem fidei orthodoxæ solum intenta, cum imperasset, teste Procopio, annum unum et viginti, anno imperii Justiniani 23, diro anathematis jaculo per Vigilium sauciata, ulciscente numine haud dubie divino, misere interiit. Qua fide ergo Anastasius dicat Vigilium jussu imperatricis e templo Sanctæ Euphemie Chalcedone extractum fuisse, infra dicemus. Si non in apicæ hujus feminæ imperio nimis obsequens fuisset Belisarius, manusque violentas a Silverio retraxisset, felicissimus fuisset dux militum: quia tamen Deum feminæ postposuit, e summa gloria in infamam fortunam misero est dejectus. Nam cum de insidiis Justiniano imperatori paratis accusatus fuisset, et fortasse etiam convictus, bonis et dignitatibus omnibus exutus est, excæcatus, coque paupertatis adactus, ut stipem mendicare coactus fuerit. Zonaras, Cedrenus, Volaterranus, etc., Baronius anno 561. Quæ occasione trium capitulorum, scripta Theodori Mopsuesteni, Theodoretii, atque epistolam Ibas concernentium, hujus temporibus dicta, scripta, aut gesta fuerint, per litteras, concilia et edicta, infra patebit. Prima Justiniana metropolitane sedis dignitate ac prærogativa auctoritate Vigiliæ exornata fuit. Novella 131, c. 3 Basilicam a se constructam sacris imaginum picturis decoravit, ut ait Hadrianus papa in epistola ad Carolum Magnum; monasterium a Childeberto Francorum rege erectum privilegiis et immunitatibus decoravit, ut scribit S. Gregorius lib. vii, epist. 115. Vigilius etiam episcopum Origenem antea sæpius damnatum, suo etiam constituto condemnavit. Cassiodorus Instit. divinarum lectionum, l. i, c. 5.

C Ex actis hujus pontificis singularis Dei erga Romanam Ecclesiam providentia, atque admiranda apostolicæ sedis auctoritas omnibus innotescit. Quanquam imperatricis aliorumque desiderio speratum fuerit, naviculam Petri eo ducendam, quo ipsi suo affectu commoverent Vigilium suo studio ac favore in sedem apostolicam violenter et sacrilege intrusum, tamen residens in ea Christus hinc atque illic universam navim pro arbitrio vertit, et licet fluctus contrarii eam urserint, flantesque venti in adversam partem quandoque impulerint, nunquam tamen ipsa navicula toto tempore legitimi pontificatus Vigiliæ in scopulos impexit, vel in syrtes offendit, icibusque undarum crebrioribus dissoluta fuit, sed potius illæsa permansit, omnemque illam aquam, quam per lata foramina influentem exceperit, integre ad summam siccitatem vicissim excussit. Videant ergo

D ^b Sexuagesimo annis sedem apostolicam tenuisse Vigilium scribit Baron. ann. 555. Sev. DLXV.

^c Vitigem nullo prælio habito, nulla ducum virtute, una cum Ravenna civitate, anno quinto belli Gothici, qui est Christi 540, deditum esse Belisario scribit Procopius. Sev. DLXV.

^a Notas in Mansiana editione e regione textus positas sive in textu inter uncinos sive infra columnas citris superioribus præmissis exscripsimus. EDIT.

285

ducerent ad Justinianum imperatorem. Quem cum adduxissent Constantinopolim, gavisus est imperator, et fecit eum patricium et comitem, et transmisit eum juxta fines Persarum, et ibi vitam finivit. Belisarium vero interrogavit imperator, quomodo se haberet cum Romanis, vel quomodo in loco Silverii statuisset Vigilium. Tunc gratias ei egerunt imperator et Augusta ^a, et data ei dignitate, iterum misit eum in Africam ^b. Qui veniens in fines Africae, sub dolo pacis interfecit Gontharidum (a) regem Vandalorum, et redacta est Africa sub republica. Tunc Belisarius patricius veniens Romam, de spoliis Vandalorum obtulit ^c beato Petro apostolo per manus Vigilii papae crucem auream cum gemmis, pensantem libras centum, in qua scripsit victorias suas: cerosata argentea (b), deaurata majora duo, quae stant usque hodie ante corpus beati Petri apostoli. Sed et alia multa dona et eleemosynas pauperum largitus est. Fecit etiam Belisarius xenodochium in via Lata, et in via Flaminia juxta civitatem Ortas [Ostiam] monasterium Sancti Juvenalis, ubi possessiones et dona multa largitus est. Eodem tempore Theodora Augusta scripsit ad Vigilium papam: Veni, adimple nobis quae prona voluntate tua promisti de patre nostro Anthimo, et revoca eum in officio suo. Ad haec rescripsit Vigilius: Absit hoc a me, domina Augusta: prius locutus sum male et insipienter, modo autem nullo modo tibi consentio, ut revocem hominem haereticum et anathematizatum. Etsi indignus, vicarius sum beati Petri apostoli, quomodo fuerunt antecessores mei sanctissimi Agapetus et Silverius, qui eum damnaverunt. Tunc Romani fecerunt suggestiones suas ^d contra Vigilium, eo quod cum consilio ejus depositus fuisset Silverius beatissimus papa. Sugerimus, inquit, pietati tuae, quia

(a) Idem cod., *Widtharim*.

ergo novantes haereticam quam praemature triumphent de naufragio hujus naviculae, quando ei praesidebat Vigilius. Si auctor est illius epistolae fideique formulae, quam ex Liberati breviario objiciunt, nihil aliud vicerunt, quam quod eo tempore exteriore professione in gratiam imperatricis spe pontificatus obeundi vel retinendi haeresim professus eam epistolam scripserit, quando adhuc vivente Silverio pseudopapa esset: quem si vel errasse, vel haereticum et simoniacum fuisse ipsi probarent, nullam maculam Ecclesiae orthodoxae ejusque dogmatibus infligerent. Quod autem post obitum Silverii, quando per dilectionem vel approbationem cleri Romani papa legitimus esse coepit, nihil horum dixerit, scripserit, vel egerit, indicantur illae anathematis sententiae quas in Anthimum, teste Gregorio, a praedecessoribus antea condemnatum, et in Theodoram Augustam pronuntiavit. Quid vero de ipsa epistola sub nomine Vigilii ex Liberato desumpta sentiendum sit, dicemus infra in notis epistolarum ejusdem. *SEV. BIRIUS.*

^a Justinianum de revocando Anthimo in sedem suam conscium non fuisse, sed potius ea omnia secreta machinatione Theodora Augustae cum Vigilio commissa esse, indicat epistola Justiniani ad Mennam, quae supra excusa est sub Silverio: in cuius fine inter alios execrandos haereticos condemnandos enumerat Anthimum Trapezuntis episcopum. Unde patet quod ipse imperator Belisarius hac de causa gratias non egerit, nisi forte persuasum sibi habuerit Silverium iusta sententia condemnatum,

male agit cum servis tuis Romanis, et cum ipsa plebe sua, et quia homicidam illum accusamus. Sic est in furorem versus, ut daret alapam notario suo; qui mox ad pedes ejus cadens exspiravit. Item dedit nepotem suum Vigilium Asterio consuli filium mulieris viduae; quo casu faciente, fecit eum teneri nocte, et tandiu caedi quandiu vitam finiret. Quo audito, Augusta misit Anthemium scribonem cum jussione sua, et cum virtute majore ad Romam, dicens: Si eum inveneris in basilica Sancti Petri, parce: nam si in Lateranis, aut in palatio, aut in qualibet ecclesia inveneris Vigilium, mox impositum in navim perduc eum usque ad nos. Nam, si non feceris, per Viventem in saecula, excoriari te faciam. Qui Anthemius scribo veniens Romam, invenit eum in ecclesia Sanctae Caeciliae, x kalendas Decembris (erat enim dies natalis ejus) munera erogantem ad populum. Tenentes ergo eum, deposuerunt ad Tiberim, et miserunt eum in navim. Plebs autem et populus sequebatur eum, acclamantes, ut orationem ab eo acciperent. Dataque oratione, respondit omnis populus: Amen; et mota est navis. Videntes Romani quod mota esset navis in qua sedebat Vigilium, coepit populus jactare post eum lapides, fustes [cum calcibus, et] cacabos, et dicere: Fames tua tecum. Mortalitas tecum. Male fecisti Romanis, male invenias ubi vadis. Et quidam amatores ejus secuti sunt eum de ecclesia. Qui ingressus Siciliam ^e in civitatem Catanensem, permissus est facere ordinationem per mensem Decembrem, presbyteros et diaconos, in quibus retransmisit Romae Ampliatum presbyterum et vicedominum suum, et Valentinum episcopum ad suggestas Rufinam et Secundam, ad custodiendum Lateranas, et gubernandum clerum. Et valesfaciens omnibus, ingressus est Constantinopolim ^f in vigilia

(b) In eodem deest *argentea*.

eique Vigilium legitima subrogatione suffectum fuisse. *IDEM.*

^b Haec sub pontificatu Joannis II anno Christi 533, contigisse videntur. *IDEM.*

^c Haec oblatio, cujus etiam meminit auctor Miscellae historiae, fortasse facta est sub pontificatu Silverii, anno Christi 537, quando Belisarius post devictos Gothos Romam subegit. Si tamen aliqua donatio facta est Vigilio, oportuit eam oblatam fuisse per ministros Belisarii in ejusdem absentia. Nam ipsum Belisarium quarto anno belli Persici Romam non fuisse ingressum, videre est ex Procopio. *IDEM.*

^d Historiam quae sequitur, usque ad illa verba: *Qui ingressus Siciliam, etc.*, de fide suspectam esse Baronius anno 546, numero 54, probat, eo argumento fretus, quod trium capitulorum causa tantum vocatus fuerit, cum Menna Constantinopolitanus atque primarii Orientis episcopi, edicto Justiniani de tribus capitulis damnandis promulgato, non prius subscribere vellent, quam Romanus pontifex consensisset. Putabat enim pontificem quibus posset fieri blanditiis conciliandum, et non nisi honorifice invitandum esse, ne illo repugnante, a quo omnes Orientis episcopi dependebant, de promulgato edicto omnes conatus irriti efficerentur. *IDEM.*

^e In Sicilia longiores moras traxisse pontificem, indeque Urbi fame laboranti frumentum a Gothis interceptum misisse, tradit Procopius lib. III de Bello Gothorum. *IDEM.*

^f Vigilium ad comitatum profectus contra exeun-

Natalis Domini nostri * Jesu Christi. Tunc obvius est ei imperator, et osculantes se, cœperunt flere, et plebs illa psallebat ante eum usque ad ecclesiam Sanctæ Sophiæ, dicens : 'Ecce advenit dominator dcimus, etc. Per biennium vero fuerunt contentiones (a) de Anthimo patriarcha, quomodo promississet revocare et remittere eum in locum suum, et cautionem manus suæ ostendebat, quomodo promiserat eum in ordinem suum revocare. Sed Vigilius nullatenus eis voluit consentire, sed tanta roboratus virtute, magis mori considerabat quam vivere. Tunc Vigilius papa dixit : Ut video, non me fecerunt venire ad se Justinianus et Theodora piissimi principes, sed hodie scio quod Diocletianum et Eleutheriam inveni : facite ut vultis, digna enim factis recipio. Tunc dedit alapam ^b in faciem ejus quidam, dicens : Homicida, nescis quibus loqueris ? Nescis quia Silverium papam occidisti ? et filium mulieris viduæ ad calces et fustes interfecti ? Tunc fugiens in basilicam Sanctæ Euphemiæ, tenuit columnam altaris ; qui tractus ab ea, ejectus est foras ecclesiam. Fecitque Theodora Augusta mitti funem in collum ejus, et trahi per totam civitatem usque ad vesperum. Tunc missus est in custodiam, et dabatur ei modicum panis et aquæ. Clerus autem Romanus qui cum eo erat missus est in exsilium per diversa loca, ad metalla incidenda. Tunc Gothi fecerunt sibi regem Badiullam (b), qui Totila nuncupabatur, qui descendens Romam obsedit eam ^c. Et facta est fames in civitate Romana talis, ut etiam natos suos vellent

(a) Idem cod., *intentiones*.

(b) Item, *Baduam*.

(c) Idem, *Patricii, et consules*.

plum sancti Leonis, aliorumque prædecessorum suorum, naviculam Petri, cujus clavum immotus sedens Romæ tutius tenuisset, magno periculo exposuit, ut infra patebit ex notis epistolarum et conciliorum. **SEV. BINUS.**

* Procopius de Bello Gothico, cap. 3, transacta hieme, redditoque navigandi opportuno tempore, Vigilium e Sicilia solvisse, et Constantinopolim appulisse scribit : idque superioribus Anastasii verbis est convenientius. Nam si prope diem Natalis Domini mense Decembri, quod ait, ordinationem habuit, quomodo in vigilia ejusdem Natalis Domini potuit Constantinopolim pervenisse ? Baronius anno 547, num. 36. **IDEM.**

^b Hæc quæ sequuntur contigerunt post obitum Theodoræ, anno Christi 554, quando excitata in eum durus persecutione per Theodorum episcopum Cæsariensem, debuit confugere Chalcedonem in basilicam Sancti Euphemii, ut patet ex epistola Vigilii ad universam Ecclesiam scripta. Unde quæ mixtum et confuse de Theodora Augusta jam ante triennium defuncta deinceps ab Anastasio recensentur, suis quæque locis lector restituat. **IDEM.**

^c Anno Christi 546 obsideri coeptam, Isauri milites anno sequente Totila prœdiderunt, cum Romanis dira fame pressis sordidissima quæque deficerent, et multi mortui conciderent. Occupatam Urbem Totilas jam diruere, et in ovium pascuam redigere inceperat, sed Belisarii litteris sapienter id dissuadentibus sepius lectis, consilio destitit. Belisarius eandem recuperavit, postquam Totilam eodem anno 547 iterum campestri prælio superasset. Quomodo eandem urbem anno 550 vicissim Isaurorum proditione deditam Totilæ, atque ab eodem novis ædi-

comedere. Quadam die intravit Romam a porta Sancti Pauli, indictione XIII [XIV]. Tota enim nocte fecit buccinam clangi, usquedum cunctus populus fugeret, aut per ecclesias se cœaret, ne gladio Romani vitam finirent. Habitat rex cum Romanis quasi pater cum filiis. Tunc quidam de senatoribus fugientes, Cithæus [Techeus], Albinus, et Basilius patricius et consul (c), ingressi sunt Constantinopolim, præsentati ante imperatorem afflicti et desolati. Tunc consolatus est eos imperator, et ditavit eos, sicut digni erant, tanquam (d) consules Romani. Eodem tempore imperator Justinianus misit Narsetem eunuchum ^d et cubicularium suum in Italiam, cui, data pugna cum Gothis, donavit Deus victoriam, et occisus est rex, et multitudo Gothorum interfecta est. Tunc adunatus clerus rogaverunt Narsetem ^e, ut una cum ejus suggestionem rogarent principem, ut si adhuc viveret Vigilius papa, aut presbyteri, seu diaconi, vel clerus, qui cum eodem Vigilio fuerant exsilio deportati, revertentur. Suscepta relatione Narsetis, vel cuncti cleri Romani, lætus effectus est imperator, et omnes inicyti ejus, eo quod requiem donasset Deus Romanis. Mox misit jussiones suas per diversa loca, ubi fuerant in exsilio deportati in Gissa (e) et Proconneso, et adduxit eos ante se imperator, dicens eis : Vultis recipere Vigilium ^f, ut fuit papa vester ? Gratias ago. Minusne ? Hic habetis archidiaconum vestrum Pelagium, et manus mea erit vobiscum. Responderunt omnes : Imperet Deus pietati tuæ. Restitue nobis modo Vi-

C (d) In eodem deest *tanquam*.

(e) Idem cod., *Gypso*.

ficiis illustratam Narses dux Romani exercitus, Dei auxilio atque B. Mariæ Virginis intercessionem fretus, rege et exercitu Gothorum occisis, a barbarorum imperio liberavit, infra dicemus. **IDEM.**

^d Illo anno quo imperator ad instantiam Vigilii papæ edictum de tribus capitulis promulgatum revocavit, seque Romano pontifici obsequentem præbuit, Narses dux Romani exercitus, Dei auxilio per intercessionem beatæ Mariæ Virginis fretus, Totilam una cum toto ejus exercitu anno decimo regni ejus (prout sanctus Benedictus monachus eidem prædixerat) fudit et interemit, ipsamque Urbem, jam secundo ab ipso occupatam, secundo recuperavit, anno nimirum Christi 553. Narses portarum Narses, teste Procopio, Constantinopolim misit ad Justinianum imperatorem. Ita clavibus Urbis potitus est imperator, quando claves Petri in Vigilio recognovit. **IDEM.**

* Dubium non est quin Vigilius rogatu Narsetis ab exsilio liberatus, quintam synodum de trium capitulorum damnatione habitam confirmarit, maxime cum id vehementissimè urgeret imperator, neque ulla alia ratione amicitia et pace conciliari possent. Vide Baronium an. 554, n. 3, 4, 5, 6. **IDEM.**

^f Justinianus hoc loco sacrilege confirmationem et abrogationem Romani pontificis usurpat ; quanta vero totius imperii jactura, clare infra patebit. Dolendum est quod clerus Romanus populo poscenti promiserit post obitum Vigilii non alium suffectum iri pontificem, quam quem imperator præsentasset ; cum ea ratione ducta sit in captivitatem dominæ gentium, et regina provinciarum facta fuerit sub Tullio. **IDEM.**

gilium, et quando eum voluerit Deus transire de hoc A seculo, tunc vestra præceptione nobis donetur Pelagius archidiaconus noster. Tunc dimisit omnes cum Vigilio. Venerunt itaque in Siciliam in civitatem Syracusas, ubi Vigilus afflictus, calculi dolorem habens, mortuus est *. Cujus corpus ductum Romam, se-

* Pelagius diaconus in suspicionem occisi Vigilii incurrit; verum seipsum de illata calumnia expurgavit, ut patet infra in Vita Pelagii. Sev. Binius.

VIGILII PAPÆ EPISTOLÆ ET DECRETA.

EPISTOLA (olim II) VIGILII ADHUC PSEUDOPAPÆ B

AD EUTHERIUM *.

Eutherii consultationibus respondet.

* Dilectissimo b fratri [Euthero] Eutherio c Vigilius.

Directas ad nos tuæ charitatis epistolas, plenas catholice inquisitionis sollicitudine [et sollicitudinibus], gratanter accepimus, benedicentes Dei nostri clementiam, quia tales in extremis mundi partibus dignatus est suis ovibus providere pastores, per quos et pascuis valeant salutaribus abundare, et ab antiqui hostis [iniqui lupi] rapacitate servari, ut insidias d nequeant ejus subreptionis incurrere. Unde certum est, quia promissæ vos beatitudinis gratia subsequatur, quando vobis cælestium perfectio doctrinarum tam votiva C sciscitatione perquiritur. Scriptum est enim: *Beati qui scrutantur testimonia ejus: in toto corde exquirunt eum (Psal. cxviii)*. Hoc igitur, frater charissime, propositum tuæ consultationis tota mente tractantes, de te quoque provenire contendimus [confidimus], qui regulam catholicæ fidei iisdem studeo tenere vestigiis quibus eam in apostolica fide e cognoscis esse fundatam. Et quamvis sonus eorum toto orbe diffu-

* Hæc epistola hactenus inscripta fuit Eutherio sive Eleutherio episcopo, ut olim monuimus in notis ad Gratianum. Certum est autem inscribi debere Profuturo, qui fuit episcopus Bracarenensis. Quod non solum probat auctoritas vetustissimi codicis Ecclesiæ Lugdunensis, sed etiam Colbertini duo optimi et vetustissimi signati num. 408 et 3970, in quibus varia istius epistolæ capita referuntur ex epistola papæ D Vigilii ad Profuturum episcopum. Præterea exstat integra cum hac eadem inscriptione in optimo item et antiquissimo codice 449 ejusdem bibliothecæ Colbertinæ; in quo tamen deest caput de primatu Romanæ Ecclesiæ. Et sane cum cætera capita referantur integra in codice 408 Colbertino et in Lugdunensi, iidem tamen non habent quæ de primatu Romanæ Ecclesiæ adduntur in collectione quæ præfert nomen Isidori. Porro diserta epistolæ ad Profuturum mentio est in gestis concilii primi Bracarenensis, ubi dicitur scripta ad interrogationem ejus, et propter prolixitatem gestis minime est inserta. De die autem et anno quo data est inutile reor esse si disputem, cum ex codice Colbertino constet scriptam esse eo anno quo Joannes consul fuit post Belisarium, id est anno 538. Baluzius in *Nova Concil. Collect.* At longe major fides habenda reliquis omnibus codicibus, tum uss. antiquissimis Hispaniæ, visis et collatis ab illu-

strum est ad Sanctum Marcellum, via Salaria. Hic fecit ordinationes duas per mensem Decembrem, presbyteros 46, diacones 16, episcopos per diversa loca numero 81. Et cessavit episcopatus menses tres dies quinque.

sus, et usque ad fines orbis terræ verba eorum distensa, dilectionis tuæ corda Christo probaverint esse fidelia; tamen si quid ex his in Ecclesia quæ tuæ gubernationi Deo auxiliante commissa est, necdum plena luce claruerit, ad eundem fontem de quo illa salutarius manarat lympha, recurritis; quod debita charitate sumus amplexi, quia fiducialiter de his, unde apud eos observantiam esse dixistis ambiguam, nostra voluistis responsione firmari. Quapropter dilectionem tuam in Domino salutantes, de singulis quid juxta catholicam disciplinam teneat apostolica sedis auctoritas, subjectis e aliquibus etiam sanctorum capitulis regularum, te credimus instruendum.

I. Ac primum de his quos Priscillianæ hæresis indicasti vitiis inquinari, sancta et conveniente religioni catholicæ eos detestatione julicas b arguendos, qui ita se sub abstinentiæ simulate prætextu ab escis videntur carniæ submovere, ut hoc execrationis potius animo quam devotionis probentur efficere. In qua re quia nefandissimis Manichæis esse consimiles approbantur, juste Patrum venerabilium constitutis ab hac superstitione sub anathematis sunt interminatione prohibiti, quando i aliquid ciborum contagione carniæ credunt [carnaliæ creditur] esse

striss. Loaisa, tum impressis, in quibus caput de primatu Romanæ Ecclesiæ habetur, quam uni Colbertino, de quo non leve suspicio esse possit in Gallia scriptum fuisse, et iis temporibus quibus causæ episcoporum appellantium sedem apostolicam disceptabantur, præsertim inclinante seculo nono, sub Nicolao I papa, et postea in causa Gerberti Rhemensis, desinente fere decimo. Fieri enim facile potuit, ut qui adversus Hincmarum Laudunensem ac Rhotadum Suessionensem episcopos, sedem apostolicam appellantes, eripere ipsi conabantur episcoporum judicia, truncarent epistolam Vigilii, abscisso eo capite quo ipsi jugulabantur. *Car. de Aguirre, Concil. Hisp. t. II, p. 278*. Sed his omissis, hanc epistolam e codice Colbertino descripsit Baluzius, unde sequentes varias lectiones decerpimus.

b Cod. Colbert., *Dilecto fratri Profuturo episcopo Vigilii.*

c Cod. Vatic. Palat., *Profuturo.*

d Colbert., *et ab iniqua rapacitate serrata, insidias, etc.*

e Idem cod., *apostolica sede.*

f Idem cod., *illuc.*

g Colb., *sublectis.*

h Idem cod., *judices.*

i Colbert., *ne quando..... crederent.*

* Prima inscribitur in editione Mansiana Epistola Vigilii papæ nomine scripta ab Eutyeliano quodam, quam videre est in *Breviario Liberati* notis comitantibus exscriptam. Edir.